

КИЯК ЮЛІАН ГРИГОРОВИЧ (до 70-річчя з дня народження)

Юліан Григорович Кияк народився 25 січня 1946 р. у місті Львові. Закінчив СШ №4 з поглибленим вивчення англійської мови зі срібною медаллю у 1964 р. У 1970 р. Юліан Кияк закінчив медичний факультет Львівського медичного інституту. Доктор Ю. Кияк працював терапевтом, кардіологом, завідував кардіологічним відділенням 8-ї клінічної лікарні м. Львова. Навчався в заочній аспірантурі (1973-1977) на кафедрі патологічної анатомії під керівництвом академіка НАМН України професор Д. Д. Зербіна. Тема його кандидатської дисертації «Мікроциркуляційне русло міокарда при гострому інфаркті», докторської – «Ремоделювання міокарда при ІХС, гіпертонічній хворобі та цукровому діабеті (клініко-ультраструктурні дослідження)». Професор Ю. Г. Кияк першим запропонував ідею і розробив метод експрес-некропсії міокарда у померлих в умовах кардіологічного та інфарктного відділень для дослідження впливу серцево-судинних захворювань на ультраструктурне ремоделювання міокарда, започаткувавши розвиток клінічної клітинної кардіології. Правовою підставою для експрес-некропсії міокарда стали Наказ МОЗ СРСР №667 від 15.10.1976 р. і Наказ МОЗ України №81 від 12.05.1999 р.

Працював асистентом кафедри факультетської терапії ЛМУ (1981-1982), а пізніше – асистентом, доцентом, професором і завідувачем кафедри сімейної медицини ФПДО (з 2005 р.), клінічною базою якої є інфарктне і кардіологічне відділення Міської клінічної лікарні швидкої медичної допомоги на 120 ліжок.

Ю. Г. Кияк сформулював „макрофагальну” гіпотезу патогенезу атеросклерозу, Першим виявив механізми утворення кристалів холестерину

всередині вторинних лізосом макрофагів в атеросклеротичних бляшках, з'ясував роль лімфатичних капілярів міокарда в елімінації клітинного детриту із зони некрозу, запропонував „тромбогенну” концепцію варіантної стенокардії, першим описав «ранні» ознаки і механізми некрозу кардіоміоцитів при інфаркті, вивчив вплив гібернації міокарда на виникнення серцевої недостатності, розробив моноцитарно-макрофагальну концепцію ІХС і токсичних кардіоміопатій, визначив ультраструктурні критерії незворотності гібернації і механізми апоптозу та вторинного некрозу кардіоміоцитів та дослідив їх вплив на перебіг ІХС і вторинних кардіоміопатій.

Упродовж 2009–2013 рр. виконав два фундаментальні дослідження з клітинної кардіології і розпочав третє (фінансовані з держбюджету України): «Гібернація міокарда при артеріальній гіпертензії і гострому інфаркті як предиктор дисфункції лівого шлуночка, апоптозу кардіоміоцитів і розвитку серцевої недостатності», «Вплив гострого інфаркту міокарда, артеріальної гіпертензії і цукрового діабету 2-го типу на ультраструктурне ремоделювання міокарда і розвиток серцевої недостатності», «Кальцифікація коронарних артерій, міокарда, клапанів серця та аорти при серцево-судинних і некоронарогенних захворюваннях».

На підставі власних досліджень Ю. Г. Кияк довів, що гібернація кардіоміоцитів – це не «новий ішемічний синдром» і не «запрограмований механізм виживання клітин», як вважали раніше науковці, а універсальний патофізіологічний і патоморфологічний феномен, сутність якого полягає у вуглеводній дистрофії і накопиченні гранул глікогену в клітинах під впливом різних хвороб і пошкоджувальних чинників. З'ясував, що гіберновані кардіоміоцити є при хронічній ішемії міокарда, в гіпертензивному серці, а також при діабетичних, алкогольних і токсичних (зумовлених шкідливою професійною працею) кардіоміопатіях і набувають ультраструктурних ознак гепатоцитів внаслідок зникнення міофібрил і появи на їх місці агрегованих гранул глікогену. Гіберновані клітини виявлені також при ревматичних вадах серця, ідіопатичних гіпертрофічних кардіоміопатіях, дисплазії сполучної тканини.

Юліан Кияк встановив, що кальцифікація компонентів кардіоміоцитів, ендотеліальних клітин мікросудинного русла, атеросклеротичних бляшок вінцевих артерій, а також колагенових фібрил і еластичних волокон інтерітицію спочатку має деякий саногенний характер, спрямований на локалізацію ушкоджень, а також попередження некрозу клітин і виникнення запального процесу. При генералізації дегенеративних змін кальцифікація може

поширитися на всі ушкоджені кардіоміоцити, ендотеліоцити і клітини строми та спричинити їх апоптозу. При лізисі фібрилярних структур інтерстицію міокарда, клапанів серця та аорти вивільнюються мікрокристали кальцію, «інкрустовані» в колагенових фібрилах. Вони виявляють тенденцію до агрегації між собою з наступним утворенням конкрементів, які візуалізуються з допомогою ехо-кардіографії при дослідженні клапанів серця та аорти. Виявив, що кальцифікації зазнають також ушкоджені клітини крові, найчастіше тромбоцити, нейтрофільні лейкоцити і моноцити, – що є наслідком вікових змін у пацієнтів, шкідливих звичок (куріння, зловживання алкоголем), праці за шкідливих умов, так і розладами метаболізму і гомеостазу, які супроводжують різноманітні захворювання серцево-судинної системи і внутрішніх органів.

Кальцифікація часто поширюється не тільки на атеросклеротичні бляшки, а й на стінки вінцевих артерій, зумовлюючи їх оссифікацію, а також виникнення осередків незавершеного ектопічного кровотворення.

Ю. Г. Кияк започаткував в Україні наукову школу з Клітинної кардіології. Він автор монографії «Кореляції між клінічною і клітинною кардіологією», співавтор 6 навчальних посібників, 11 патентів України на винаходи і корисні моделі та авторського права на твір «Гепатизація кардіоміоцитів при ІХС». У його доробку – понад 350 наукових праць і 40 доповідей на міжнародних конгресах та конференціях в Австрії, США, Данії, Німеччині, Польщі, Чехії, Франції, Великій Британії, Норвегії, Італії. Матеріали його авторства увійшли до вибраних праць численних всесвітніх і міжнародних конгресів з клітинної кардіології, серцевої недостатності та ІХС у США і Чехії.

Голова спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій з кардіології і внутрішніх хвороб у ЛНМУ імені Данила Галицького (з 2006 р.), а також член спеціалізованої вченої ради із захисту докторських і кандидатських дисертацій з фізіології, нормальної і патологічної анатомії; член вченої медичної ради МОЗ України, заслужений професор ЛНМУ.

Професор Ю. Г. Кияк є академіком АН ВО України (2012 р.), дійсним членом НТШ (2015 р.), заступником Голови медичної комісії НТШ, заступником головного редактора журналу «Львівський клінічний вісник», членом редколегії «Львівського медичного часопису», членом асоціації кардіологів, а також лікарів-інтерністів України, УЛІТ та членом європейських асоціацій кардіологів і патологів.

Під керівництвом професора Ю. Г. Кияка захищена одна докторська і дев'ять кандидатських дисертацій, він також підготував 19 магістрів медицини з кардіології, ще 2 кандидатські дисертації і 4 магістерські роботи перебувають на етапі завершення.

Очолована Ю. Кияком кафедра, є почесним членом Європейської асоціації з аритмій (2011), співпрацює з Клінікою кардіології Сілезійського медичного університету в Катовіце (Польща).

За виконання міжнародного клінічного дослідження Engage AF від голови TIMI Study Group професора Євгена Браунвальда (США) отримав «Сертифікат за досягнення». Головний дослідник шести міжнародних клінічних досліджень різних кардіологічних медикаментів, які провадилися на кафедрі сімейної медицини та її клінічній базі.

Має вищу кваліфікаційну категорію з кардіології, терапії та сімейної медицини. Проводить значну лікувально-діагностичну роботу, а також навчальний процес серед лікарів-слухачів на циклах спеціалізації, тематичного удосконалення і передатестаційних циклах «Кардіологія», «Ревматологія», «Загальна практика – сімейна медицина» і «Медицина невідкладних станів». На кафедрі також проходять підготовку лікарі-інтерни за спеціальностями: «Внутрішні хвороби», «Загальна практика – сімейна медицина» і «Медицина невідкладних станів». Володіє англійською мовою. Проводив заняття з клінічними ординаторами – іноземними лікарями з Лівану, Пакистану, Індії та Болгарії, які проходили спеціалізацію з терапії і кардіології на кафедрі.

За професіоналізм і вагомий особистий внесок у розвиток вітчизняної науки та охорони здоров'я нагороджений почесними грамотами Міністерства охорони здоров'я України (двічі), голови обласної державної адміністрації, начальника головного управління охорони здоров'я Львівської обласної державної адміністрації і Голови Львівської обласної організації профспілки працівників охорони здоров'я України, а також грамотою Верховного архієпископа Львівського, Київсько-Галицького митрополита і кардинала Римської церкви Блаженішого Любомира Гузара за вагомий внесок у розбудову Української греко-католицької церкви.

Лікарська комісія НТШ у Львові складає щиру подяку професору Юліану Кияку за жертвоне служіння медичній науці та практичній медицині, за приклад гідності, чесності, порядності, за відважну громадянську позицію.

Многії Вам і благії літа!